

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2021 VOORUITZICHTEN VOOR 2022

2.1. WERELD

2.1.1. Toename melkproductie in 2021 onder langjarig gemiddelde

Nadat de groei van de wereldmelkproductie in 2015 en 2016 terugviel onder 2%, liep deze terug op om een piek van 3% te bereiken in 2020.

Met 14 miljard liter was de toename van de melkproductie **in 2021** slechts ongeveer de helft van die in 2020 (+ 26 mia liter).

Met een toename van 1,5 % bleef de groei van de melkproductie op wereldvlak in 2021 beduidend onder het langjarig gemiddelde over de periode 2010 - 2020, dat op 2,2 % uitkomt. We stellen het laatste decennium een iets tragere groei van de wereldmelkproductie vast : zo bedroeg de jaarlijkse groeivoet nog 2,3% in de periode 2000-2010.

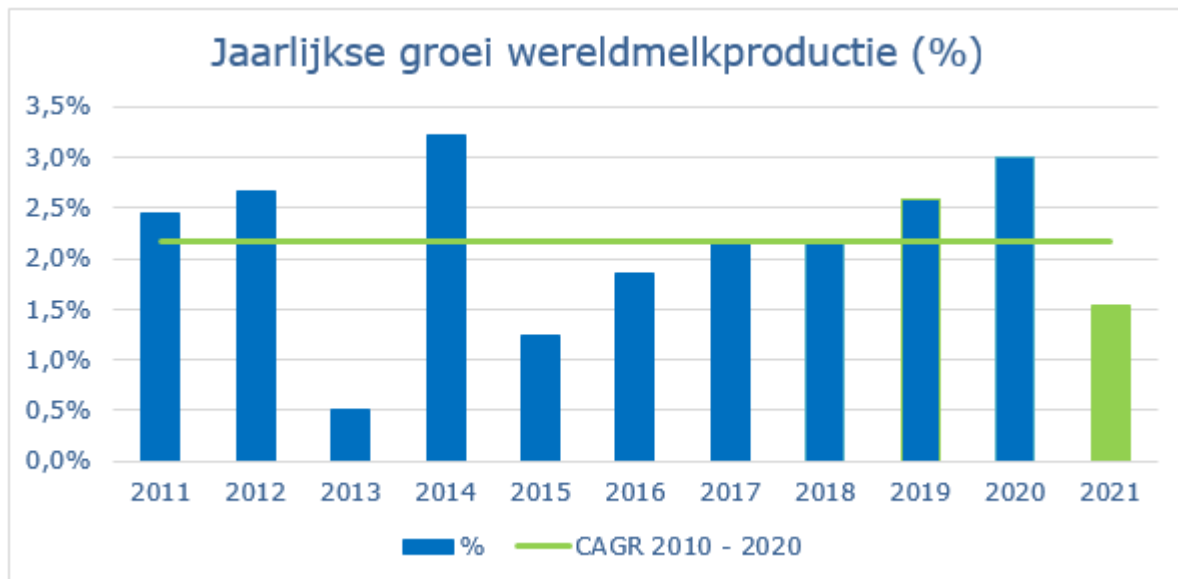
Voor **2022** wordt verwacht dat de melkproductie op wereldniveau nog iets minder snel groeit dan in 2021. Ongunstige weersomstandigheden, extreem hogere prijzen voor veevoeder, stijgende energiekosten en hoge prijzen voor slachtkoeien liggen aan de oorzaak. Voor de EU wordt een zeer beperkte groei of een kleine teruggang verwacht, de USA zouden met een lagere groei van slechts 1% te maken krijgen. Voor NZ en Australië worden dalingen tot 3% verwacht. In Zuid-Amerika is het droog omwille van het weerfenomeen El Niño. Deze inschattingen zijn aan heel wat onzekerheden onderhevig.

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	2000	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Koemelk	492	610	671	689	701	715	735	746
Buffelmelk	67	93	109	121	127	133	139	
Geitenmelk	14	18	18	19	19	20	21	
Schape melk	8	10	10	11	11	11	11	
Andere	2	4	4	4	4	4	4	
ALLE MELK	584	734	811	844	862	884	910	

- : niet beschikbaar

Bron: IDF - World Dairy Situation (2020 : voorlopig, 2021 : raming)

2.1.2. Extra koemelk komt vooral uit India en USA

Met een toename van de koemelkproductie van respectievelijk 2,4 en 1,4 mia liter zijn India en de USA de belangrijkste stijgers op wereldvlak. Daarna komt Argentinië (+0,5 mia l). De groei in China wordt gedecimeerd tot amper 200 miljoen liter of 0,6%.

Melkproductie in de wereld naar verschillende landen

	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
EU-28	149.938	162.870	168.245	169.752	169.298	-0,3
Noorwegen	1.555	1.605	1.525	1.542	n.a.	
Zwitserland	4.080	4.043	3.792	3.779	n.a.	
IJsland	134	158	164	163	n.a.	
Rusland	31.847	30.781	31.338	32.226	32.289	0,2
Oekraïne	10.977	10.584	9.646	9.258	8.800	-4,9
Wit-Rusland	6.595	7.044	7.394	7.765	7.830	0,8
Servië	1.507	1.546	1.554	1.539	n.a.	
Australië (1)	9.373	9.971	9.039	9.124	8.941	-2,0
Nieuw-Zeeland (2)	17.895	21.568	21.766	22.339	21.490	-3,8
Canada	8.434	8.773	9.903	10.035	10.185	1,5
USA	87.463	94.636	99.058	101.253	102.631	1,4
Mexico	10.997	11.736	12.650	12.750	12.850	0,8
Argentinië	10.600	11.552	10.640	11.445	11.900	4,0
Brazilië	29.948	35.648	35.890	36.715	36.531	-0,5
Chili	2.606	2.659	2.601	2.742	n.a.	
Uruguay	1.910	2.315	2.257	2.343	n.a.	
Venezuela	2.436	2.292	1.778	1.778	n.a.	
China	35.756	31.798	32.012	34.400	34.600	0,6
Japan	7.721	7.379	7.314	7.438	7.592	2,1
India	54.903	73.645	96.890	104.501	106.904	2,3
Israël	1.290	1.422	1.563	1.584	n.a.	
Turkije	12.419	16.934	20.782	21.500	n.a.	
Pakistan	12.906	15.529	18.007	18.686	n.a.	
Iran	9.100	8.430	6.800	6.800	n.a.	
Oezbekistan	6.120	8.995	10.662	10.958	n.a.	
Zuid-Afrika	2.851	3.273	3.582	3.544	n.a.	
Totaal Koemelk	610.539	676.917	713.994	723.990	746.299	3,1
Buffelmelk	93.090	109.246	132.931	138.972	n.a.	
Schapen, geiten,	31.297	31.988	n.a.	n.a.	n.a.	
Totaal melkproductie	734.926	818.151	883.554	910.419	924.076	1,5

(1) melkjaar tot eind juni volgend jaar

(2) melkjaar tot eind mei

Bron: AMI, IDF

2.1.3. Beperkt aanbod zorgt voor prijsstijgingen

De prijsstijgingen die zich na de Corona-pandemie eind 2020 reeds voorgedaan hadden werden in 2021 doorgezet. Vanaf de herfst kwamen er forse prijsstijgingen. Een lager aanbod van melk was de hoofdoorzaak samen met een behoorlijke vraag. Daar bovenop kwam de gestegen prijs voor transport en logistiek.

De wereldmarktprijs voor **boter** startte 2021 aan 4.200 USD/ton in januari om op te lopen tot 5.200 (04/21), terug te dalen en daarna te klimmen tot 5.900 USD/ton aan het einde van het jaar. Globaal werd op jaarbasis een toename met 40 % gerealiseerd. In het eerste kwartaal van 2022 steeg de prijs verder, namelijk met 14% tot 6.700 USD/ton.

Volle melkpoeder start aan 3.250 USD/ton, kent een toename naar het tweede kwartaal toe, om daarna op een iets lager niveau stabiel te blijven. Volle melkpoeder eindigde op 4.100 USD/ton. Dit is een toename met 26%. De prijs steeg in het eerste kwartaal 2022 met 20% tot 4.925.

Magere melkpoeder volgde een gelijkaardige prijsevolutie als volle melkpoeder en startte op 2.875 USD/ton, om in de herfst fors te stijgen naar 3.875 aan het jaareinde. Op jaarbasis werd aldus een toename met 35% gerealiseerd. De prijs steeg in het eerste kwartaal 2022 met 13% tot 4.375 USD/ton.

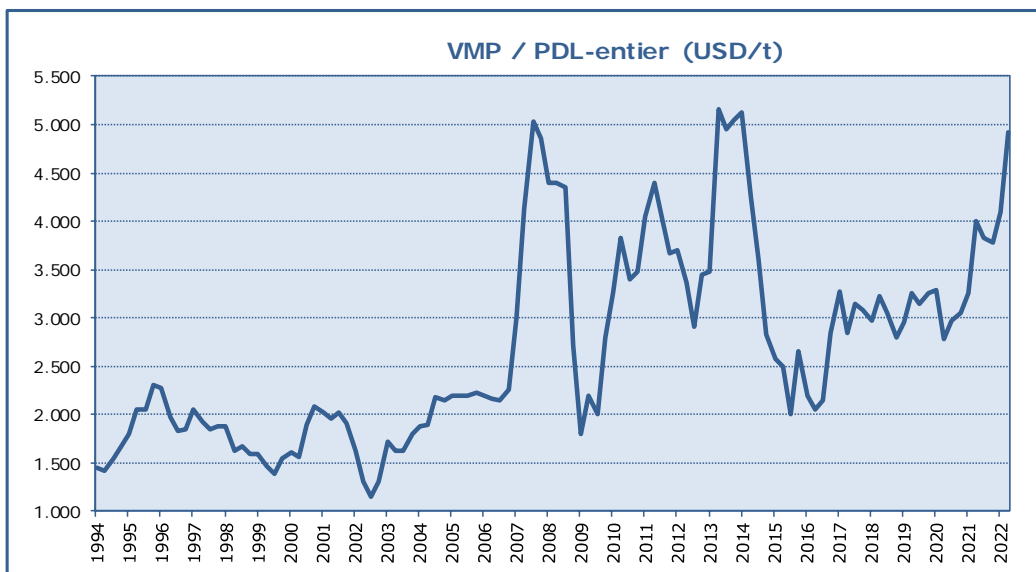
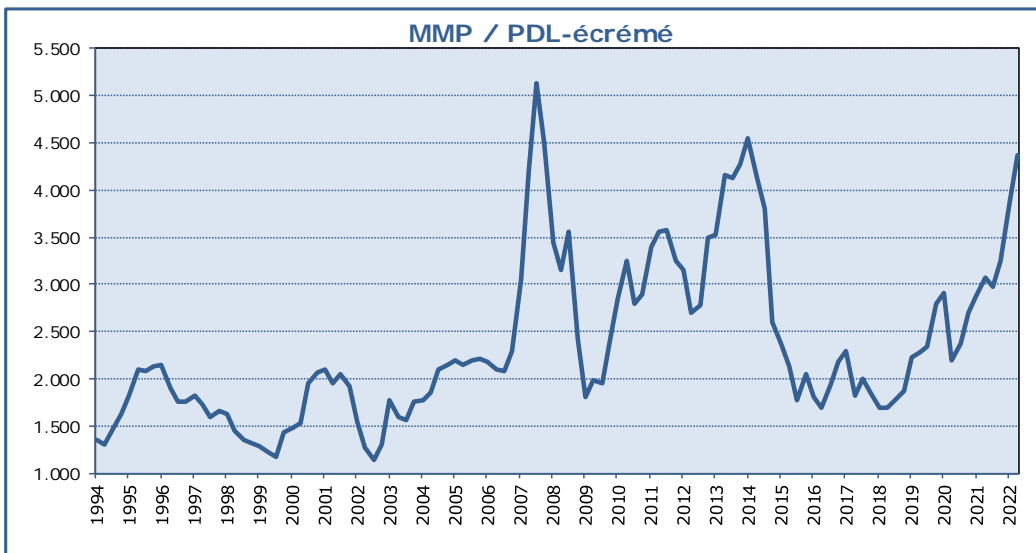
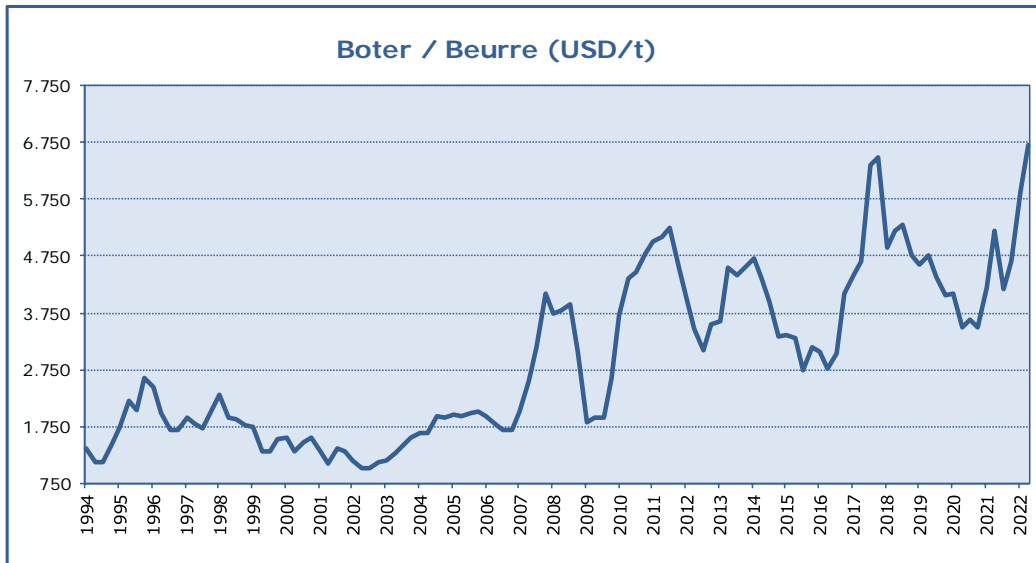
De waarde van de euro versus de US-dollar viel in 2019 terug op gemiddeld 1,12 USD. In 2020 klom de euro met 2% tot 1,14 USD. In 2021 steeg de euro verder tot 1,18 USD, een toename met 3,5%. Een zwakke euro is bevorderlijk voor de uitvoer.

Vooruitzichten 2022

De vooruitzichten voor 2022 worden beïnvloed door de tragere toename van de melkproductie, een toenemende vraag naar zuivel. Tijdelijke lockdowns in Aziatische landen kunnen de vraag wat afzwakken. Ook de hoge inflatie en de recessie kunnen een negatieve invloed uitoefenen. Niettemin wordt verwacht dat het prijsniveau in 2022 aanhoudend hoog zal zijn.

Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2019

(US \$ / T) (1)

Bron/Source: ZMP

(1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

2.1.4. Wereldhandel groeit, aandeel EU neemt fors af

De wereldwijde vraag naar zuivelproducten is in 2021 toegenomen. Dit had een positief effect op de internationale handel. Gedurende het jaar 2021 hebben de 10 belangrijkste uitvoerders van zuivelproducten gezamenlijk in volume en uitgedrukt in melkequivalenten zo'n 3% meer op de wereldmarkt afgezet dan in 2020. Deze toename gold ook voor alle zuivelproducten behalve boter en condens. In het vierde kwartaal van 2021 kende wereldzuivelhandel bij alle zuivelproducten een forse daling. De meest opvallende ontwikkeling in 2021 is de nadrukkelijke comeback van de USA op de internationale zuivelmarkt. Een sterke melkproductie in de eerste helft van het jaar in combinatie met een relatief gunstige dollarkoers legden hiervoor de basis. De hernieuwde export expansie van de VS is zichtbaar bij alle producten, maar met name bij mager melkpoeder.

Nadat de EU haar marktaandeel voor nagenoeg alle zuivelproducten kon vergroten in 2020, verloor ze duidelijk terrein in 2021 en dit voor nagenoeg alle zuivelproducten, behalve condens. Dit hangt samen met de gedaalde melkproductie in de EU in de tweede helft van 2021.

De wereldhandel in **kaas** steeg met 4% in 2021, een nagenoeg gelijkblijvende groei als we vergelijken met 2020 (+3%) en 2019 (+4%). De EU heeft haar aandeel de voorbije jaren fors opgetrokken tot 46% in 2020, maar moet in 2021 terrein prijsgeven en zakt naar 43%. De aanzienlijke uitvoer naar UK speelt hier mee. De USA komen op de tweede plaats, na een forse toename in de tweede helft van het jaar, zodat dit land Nieuw-Zeeland als tweede exporteur voorbijstreefde. De hoeveelheid kaas die de USA uitvoert is ongeveer 4 maal kleiner dan die van de EU. NZ komt op de derde plaats.

Het UK geldt sinds de Brexit als de belangrijkste bestemming op de wereldmarkt, met de EU-27 als hofleverancier. Door de voortdurende douane-technische uitdagingen die de Brexit met zich meebrengt, bleef gedurende het gehele jaar de uitvoer naar het VK fors achter (-14%) ten opzichte van het voorafgaande jaar. De invoer in Japan, tweede belangrijkste invoerbestemming, daalde met 7%. De EU-27 komt als invoerder op de derde plaats (-15%). Opvallend is de klim van China (170.000 ton) naar vierde invoerland (+28%) dat hiermee net voor de USA komt (+13%). China wordt vooral vanuit NZ en de EU bevoorrad.

De wereldhandel in **boter en butteroil** daalde met 4% in 2021. Na de spectaculaire toename in 2020 daalt de uitvoer vanuit de EU, waardoor ook het marktaandeel afneemt tot 28%. De belangrijkste uitvoerder van boter, NZ, ziet zijn volume met 7% dalen tot amper 400.000 ton. De EU blijft op de tweede plaats. Daar ver achter komen de USA en UK en Argentinië. De USA en Argentinië gaan er fors op vooruit, UK kent een daling van 15%. Binnen de EU komt ons land opnieuw op de 5^e plaats inzake uitvoerders van boter naar derde landen na respectievelijk IRL, FR, NL en DK. De uitvoer vanuit BE, net als bij de andere genoemde lidstaten behalve FR, daalt aanzienlijk, nl. met 27%. China kent opnieuw een toename van de invoer van boter, in 2021 met 19% (in 2020 + 13%), en is met 130.000 ton de grootste invoerder, ruim 2x zo groot als de invoer van de USA, die op de tweede plaats komen. Daarna komt UK, de EU-27 gevolgd door Saoedi-Arabië.

Volle melkpoeder kent in 2021 een stijging met 3%. Nieuw-Zeeland (+6%), goed voor een uitvoer van 1,6 mio ton, blijft onbedreigd leider. De sterk toegenomen vraag vanuit vooral China blijft hierin een belangrijke factor. De EU (300.000 ton) kent een daling met 14% en ziet haar marktaandeel afnemen tot 11%. Argentinië, Uruguay en de USA vervolledigen de top-5 van de uitvoerders. Ons land kent een daling van bijna 50% en valt daarmee terug op de vijfde plaats binnen de EU m.b.t. uitvoer naar derde landen. In 2020 kwam BE nog op de tweede plaats. België heeft een aandeel op de wereldmarkt van 1,0%.

China ziet zijn invoer stijgen met 214.000 ton (+29%) en is met 950.000 ton veruit de belangrijkste invoerder. Algerije (200.000 ton) daalt met 14% en behoudt zijn tweede plaats. Daarna komen de Verenigde Arabische Emiraten, Bangladesh en Nigeria.

De wereldhandel in **magere melkpoeder** stijgt in 2021 met 4 %. De EU is de laatste jaren sterk gegroeid, maar moet net als in 2020 ook in 2021 terrein prijsgeven, zij het nu slechts 6%. Met een toename van 10% wippen de USA (900.000 ton) over de EU (800.000 ton) als belangrijkste uitvoerder. NZ daalt met 9% naar 340.000 ton. Australië en UK vervolledigen de top-5. Ons land blijft na een daling van 8% de tweede op de ranking van Europese exporteurs. Ons land heeft een aandeel van 6,1 % op de wereldmarkt.

Qua invoer verstevigt China zijn leidersplaats met 400.000 ton (+20%) , terwijl Mexico (330.000ton, +17%) op de tweede plaats blijft. Indonesië komt met een daling van 2% op de derde plaats, de Filipijnen (-1%) op de vierde plaats, terwijl Algerije (- 14%) de top-5 afsluit .

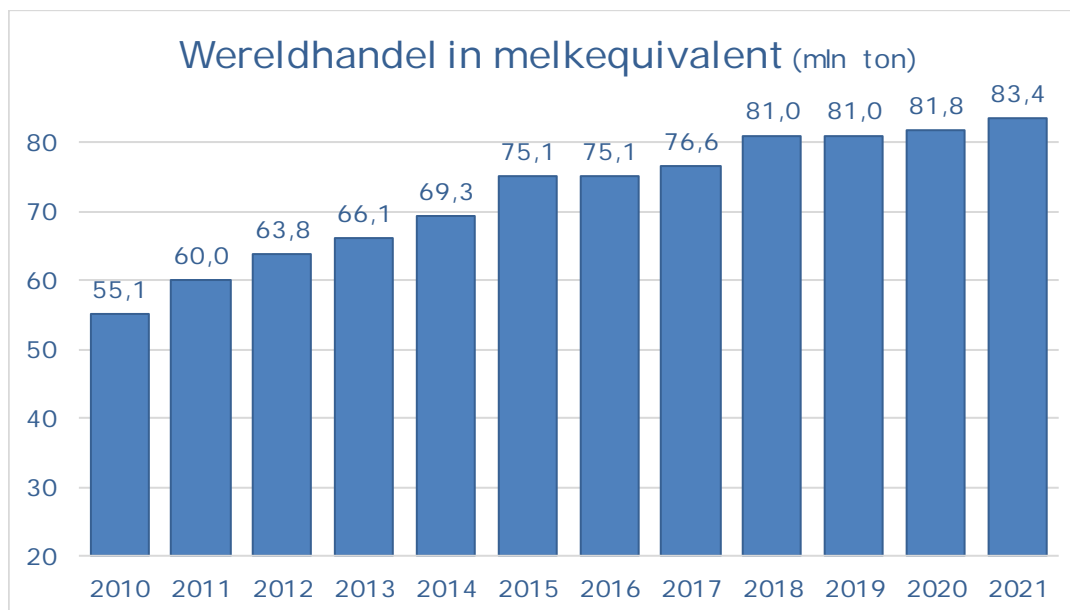
Wereldhandel in zuivelproducten
Exclusief intra-EU-handel

(1.000 ton)	2000	2010	2015	2020	2021 (1)	%21/20
			EU-28	EU-27	EU-27	
BOTER & BUTTEROIL						
EU	175	156	178	312	262	-16
Wereld	741	836	978	985	945	-4
EU-aandeel (%)	24	19	18	32	28	-12
MAGERE MELKPOEDER						
EU	357	379	695	831	789	-5
Wereld	357	1.483	2.242	2.475	2.565	4
EU-aandeel (%)	100	26	31	34	31	-8
VOLLE MELKPOEDER						
EU	575	447	401	345	298	-14
Wereld	575	2.120	2.616	2.608	2.690	3
EU-aandeel (%)	100	21	15	13	11	-17
KAAS						
EU	526	676	720	1.405	1.391	-1
Wereld	1.308	2.269	2.321	3.081	3.205	4
EU-aandeel (%)	40	30	31	46	43	-6
WEIPOEDER						
EU		396	538	692	715	3
Wereld		1.139	1.430	1.646	1.730	5
EU-aandeel (%)		35	38	42	41	-2
CONDENS						
EU	279	244	356	338	341	1
Wereld	512	758	1.112	1.268	1.205	-5
EU-aandeel (%)	54	32	32	27	28	5

(1) Voorlopig

Bron: ZMB

De wereldhandel, uitgedrukt in melkequivalenten, kent een stijgende trend. Zo steeg de wereldhandel van 55,1 mia liter melkequivalent in 2010 naar 81,0 mia liter in 2018. Dit is een jaarlijkse gemiddelde toename van 4,9 %. In 2021 werd een groei van 2 % genoteerd. In 2021 werd ruim 83 mia liter melkequivalenten verhandeld op de wereldmarkt. Dit is 9% van de wereldmelkproductie.

2.1.5. Chinese vraag naar zuivel blijft fors groeien

China was in 2021 opnieuw de belangrijkste afnemer van zuivelproducten op wereldvlak. China is goed voor ongeveer één vijfde van de wereldhandel in zuivel, uitgedrukt in melkequivalenten. De Chinese vraag naar zuivel blijft groeien en kan momenteel onvoldoende ingevuld worden door de ontwikkeling van de eigen melkproductie. Ook in 2021 bleef de invoer van zuivel in China groeien en dit over alle zuivelproducten heen met ongeveer 20%.

In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven van de invoer van een aantal zuivelproducten. Consumptiemelk en babyvoeding zijn niet in de grafiek opgenomen.

Na de enorme stijging in 2020 groeide de invoer van weipoeder verder met 15% naar 718.000 ton (+96.000ton) . Hiermee is China veruit de grootste invoerder van weipoeder ter wereld.

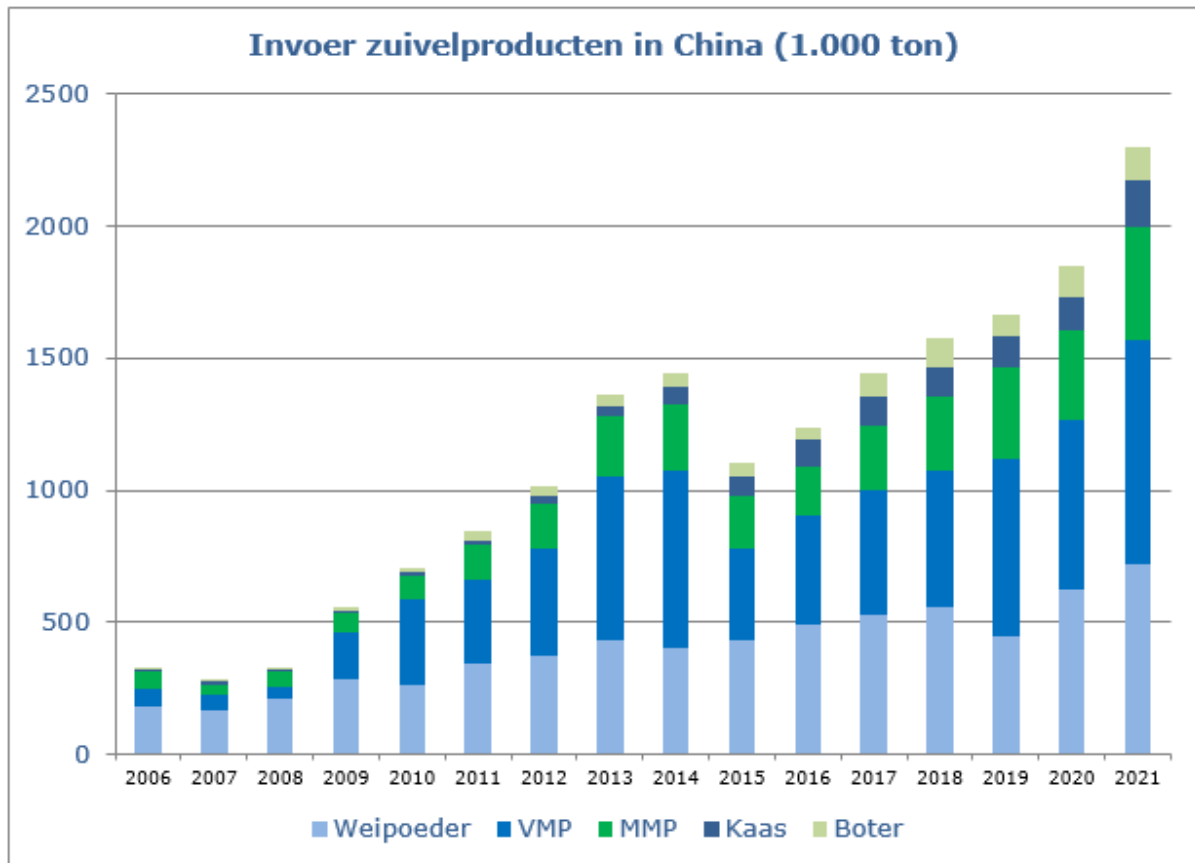
De invoer van boter groeit met 13% tot 131.000 ton. De invoer van kaas zet zijn opmars voort en de groei versnelt nog : +37% in 2021. Hiermee werd de recordhoeveelheid van 176.000 ton bereikt. In 2010 bedroeg de invoer van kaas in China amper 15.000 ton. Op 11 jaar tijd is dit volume bijna vertwaalfvoudigd !

Nadat magere evenals volle melkpoeder in 2020 stagneerden knopen ze nu terug aan met forse groei, namelijk respectievelijk 27% en 32%. De invoer van volle melkpoeder klom van 50.000 ton in 2008 naar 850.000 ton in 2021.

China stelt heel veel in het werk om de eigen melkproductie op een hoger niveau te brengen qua kwaliteit en qua milieu-effecten. Daarnaast wordt fors ingezet op een uitbreiding van de productie. Hiertoe werd zwaar geherstructureerd en gemoderniseerd. In 2021 zou de melkproductie evenwel slechts met 0,6% gestegen zijn tot 34,6 miljard liter. Daar blijft de productie onder het niveau van 2010.

Het ziet er naar uit dat de vraag naar hoogwaardige zuivelproducten, o.m. vanuit de EU, nog verder zal stijgen.

In het eerste kwartaal van 2022 tonen de cijfers een verdeeld beeld. Volle melkpoeder (+10%) en boter (+2%) blijven toenemen, terwijl er een duidelijke daling is bij mager melkpoeder (-17%) en weipoeder (-47%). De lockdowns in belangrijke steden omwille van Corona, samen met een terugval van de economische groei en met haperende en dure logistieke systemen blijven niet zonder effect.

Bron: ZMB, CNIEL